

have de været stillestaaende eller nedadgaaende. Særlig Toldindtægterne, der jo ere Hovedposten, have i de sidste 2 Aar været vigende: I 1900—1901 var der paa Toldindtægterne en Tilbagegang af omtr. 700,000 Kr., og i det sidste Finansaar 1901—02 er der yderligere Tilbagegang paa 700,000 Kr. Jeg behøver neppe at gøre opmærksom paa, at denne overordentlig store Forskel mellem de første 3 Aar i Perioden og de sidste 3 Aar hænger sammen med den almindelige økonomiske Tilstand. De første 3 Aar var en Tid med stærk Opgang, blomstrende Erhvervsliv, de senere Aar have været en af de derefter sædvanlig indtrædende Reaktionsperioder med Stilstand eller Tilbageslag. Det staar da atter for en ikke ringe Del i Sammenhæng hermed, at Statsbanerne i de sidste Aar have givet et saa ualmindelig slet Udbytte. Nedadgaaende har det i øvrigt været i samtlige 6 Aar. I 1895—96 gav Statsbanerne et Udbytte af godt og vel 5 Millioner. Derefter har Udbyttet stadig været synkende. I 1900—1901 gik det ned til 257,000 Kr., og nu i det sidste Finansaar 1901—02 har der ikke blot intet Udbytte været, men endogsaa et Underskud paa Driften af 225,000 Kr. I Begyndelsen af dette Aar meddelte jeg, at efter al Sandsynlighed vilde Statsbanernes Driftsregnskab for 1901—02 vise et Underskud paa henved en Million. Det endelige Resultat er altsaa noget mindre ugunstigt end den Gang forudset. Men det er allerede slemt nok, som det er.

Over for denne de sidste Aars Svigten af Indtægterne staar paa den modsatte Side en ustandselig Vækst i Udgifterne. De egentlige Udgifter, de paa §§ 12—26, ere i den nævnte Periode siden 1895—96 vokset fra omtrent 53½ til over 62 Millioner; der er altsaa over 8½ Millions Forøgelse i Udgifterne. Og hvad ganske særlig det sidste Finansaar angaar, har der været en Stigning paa 3½ Mill. Kr., hvoraf atter 600,000 Kr. falder paa Justitsministeriet — det er navnlig Udgifter til Medicinalvæsenet — og ikke mindre end 2½ Mill. Kr. paa Kultusministeriet. Idet jeg nævner disse faa Tal, som dog i Hovedsagen give et Billede af vor Statshusholdnings nuværende Stilling, tror jeg, der maa være Grund til at antage, at den Betragtning dog efterhaanden maa komme til at paatvinge sig enhver, at hvis vi ikke kunne standse Væksten af Udgifterne — og der er intet, der tyder paa, at vi kunne det, tværtimod, der melder sig stadig ny Opgaver, som trænge sig frem med Styrke

og stille store Krav til Finanserne; og ogsaa i den nu forestaaende Rigsdagssamling vil der, ud over Finansloven, blive fremsat en Række Forslag, som ville medføre meget betydelige Udgifter — altsaa, hvis vi ikke kunne standse Væksten i Udgifterne, vil der med Nødvendighed være at gøre Udveje for forøgede Indtægter. Hvorledes man vil fordele Skattebyrden, hvilke Omlægninger man i saa Henseende vil foretage, bliver til en vis Grad en Ting for sig. Men at det, hvis denne Udvikling skal fortsættes, vil blive en tvingende Nødvendighed, at Skattebyrden som Helhed forøges, er en Erkendelse, som det vil blive vanskeligt for nogen at frigøre sig for.

Det Forslag til Finanslov for det kommende Finansaar, Finansaaret 1903—04, som jeg skal have Æren af at fremlægge for det høje Ting, viser en Indtægt af 70,249,446 Kr. og en Udgift af 74,478,246 Kr., altsaa et Underskud af 4,228,800 Kr. Jeg skal sammenligne saavel Indtægts- som Udgiftssiden med Finansloven for det nu løbende Finansaar. — Hvad Indtægterne angaar, ere de paa §§ 2—8 anslaaede til et Beløb af 69,335,000 Kr., medens den tilsvarende Indtægt paa Finansloven for det nuværende Finansaar er 68,446,000 Kr. Der er altsaa en beregnet Fremgang af omtrent 900,000 Kr. Denne Forskel fremkommer allerede derved, at der for Postvæsenet er opført som Følge af Forhøjelsen af Portotaksterne et forøget Overskud af omtrent 475,000 Kr., og at der af Klasse-lotteriet som Følge af dets Udvidelse er opført et forøget Udbytte af 400,000 Kr. Af de øvrige Indtægtskilder ere nogle anslaaede til at give noget mere, andre noget mindre, saaledes at de i det væsentlige balancere. Hvad angaar de indirekte Afgifter, ere de anslaaede til ca. 51,800,000 Kr. imod 51,400,000 Kr. paa den nuværende Finanslov, altsaa 400,000 Kr. mere. Dette Beløb fordeler sig atter saaledes, at der af Stempelafgiften er beregnet en forøget Indtægt, hvilket atter hænger sammen med Klasselotteriets Udvidelse, og ligeledes en forøget Indtægt af Sportler og af Brændevinsafgiften, men derimod en formindsket Indtægt af Indførselstolden. Denne er anslaaet til 145,000 Kr. mindre end paa den løbende Finanslov. Dette Beløb er opført i Overensstemmelse med den almindelig fulgte Praksis; hvorefter Toldindtægterne i det Aar, der løber ud den 1. August, lægges til Grund ved Over-slaget for det kommende Finansaar. Dette Beløb er, uagtet det er 145,000 Kr. mindre end beregnet for det nu løbende Finans-